

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

**VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNIT**

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNIT**

Edita Oravcová

**Pracovné listy
Šikovné ruky 2. časť
Zaujímavý útvar pre 5. – 9. ročník**

2013

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: Mgr. Edita Oravcová

Kontakt na autora UZ: ZŠ Slobody 1, Košice
www.zsslobody.eu

Názov: **Pracovné listy**
Šikovní ruky 2. časť
Záujmový predmet pre
5. – 9. ročník základnej školy

Rok vytvorenia: 2014

Oponentský posudok
vypracoval: Mgr. Zuzana Haciová

ISBN 978-80-8052-985-7

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

Úvod	3
II Pletenie	
1 História pletenia	4
2 Základy pletenia	4
2.1 Nahadzovanie očiek	5
2.2 Hladké očko	6
2.3 Obrátené očko	7
2.4 Ukončenie dielu alebo odoberanie očiek	8
2.5 Priberanie očiek	8
3 Návody na pletenie	
Ponožky	9
Zdroje	13

Úvod

Hlavným cieľom činnosti záujmového útvaru je priblížiť žiakom tradičné i menej tradičné techniky, prostredníctvom ktorých sa rozvíja ich kreativita, zručnosť a estetické cítenie. Predmety vyrobené v rámci záujmového útvaru plnia okrem estetickej a aj praktickú funkciu. Sú využiteľné na skrášlenie prostredia či módny doplnok ale aj na bežné použitie v domácnosti alebo ako súčasť odevu.

Prostredníctvom činnosti v záujmovom útvare sa žiaci oboznámia s históriou a vývojom jednotlivých techník, zároveň si ich osvoja prakticky. Činnosť v záujmovom útvare umožňuje predovšetkým žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia pracovať s materiálom, s ktorým sa bežne nestretávajú, čo im pomôže získať vedomosti a praktické skúsenosti či návyky potrebné pre ich voľbu budúceho povolania a následné zaradenie sa do spoločnosti.

Samotná činnosť je rozdelená do dvoch rovín – teoretickej a praktickej. V teoretickej rovine sa žiakom predkladajú fakty, obrazový materiál, zvukové záznamy.... V praktickej rovine si žiaci osvojujú konkrétne zručnosti pri výrobe vlastných výtvorov. V závere školského roka prezentujú svoju činnosť prostredníctvom výstavy.

II Pletenie

1 História pletenia

Pletenie patrí medzi najpopulárnejšie druhy ručných prác na celom svete. Jeho história siaha do dávnych čias, čo napríklad dokazuje aj Homérova Odysea. Odyseova manželka Penelopa neodbytným nápadníkov sľubovala, že si z nich vyberie vtedy, keď dopletie svadobné rúcho. Čo cez deň uplietla, to v noci vypárala. Archeologické nálezy pletenín pochádzajú zo 4. - 5. storočia pred n. l. Už v 16. storočí bolo pletenie veľmi obľúbené, zhotovovali ním predovšetkým pančuchy pre kráľovské dvory. Na rozdiel od šitých pančúch lepšie priliehali k telu, a tak v nich vynikol tvar nohy.

Pletiarstvo bolo pôvodne mužskou prácou, ženám zaň hrozili dokonca pokuty. Neskôr sa už ženy stretávali pri pletení ako na priadkach.

2 Základy pletenia

Technika pletenia na ihliciach je dostatočne jednoduchá, preto ju po čase zvládne každý. Ak nie ste v pletiarstve doma, možno vám začiatky uľahčí niekoľko rád:

- Najprv si vyberte vhodnú priadzu a podľa jej hrúbky zvolte primeranú veľkosť ihlíc. Pomôže vám informácia uvedená na etikete priadze.
- Na pletenie nemusíte použiť len novú priadzu. Pletené výrobky sú jedinečné tým, že sa dajú ľahko vypárať a priadzu možno opätovne použiť.
- Predtým, ako sa pustíte do šálu alebo svetra, upleťte si na skúšku menší štvorec. Podľa neho si ľahko vyrátate potrebný počet očiek.

- Hotové časti zošívajte priadzou, z ktorej ste odev pletli. Stehy neuťahujte, aby ste zachovali elasticnosť odevu. Výrobok však musí byť natoľko pevný, aby si zachoval svoj tvar aj po opratí.
- Pletené veci perte vo vlažnej vode, nežmýkajte ich. Sušte ich voľne prestreté a namiesto žehlenia ich len zľahka naparujte.

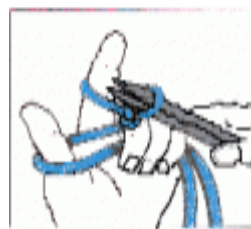
2.1 Nahadzovanie očiek

Prvý rad nahodených očiek je vždy rubová strana ručnej práce a nie lícna. Očká je potrebné kvôli pružnosti nahadzovať na 2 ihlice a okrem toho sa takto nahodené očká v prvom rade ľahšie spracúvajú.

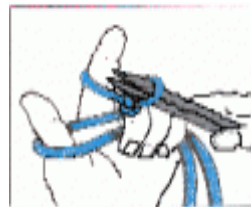
1. Vymerať si, akú dĺžku dielu potrebujete a asi 3x tak dlhú časť vlny necháte vo dvojmo voľne visieť. Prvé očko nahodíte tam, kde vám končí zdvojená niť.

2. Toto očko vytvoríte na špici zdvojených ihlíc - podľa obrázka a utiahnete. Vlnu vezmete do ľavej ruky.

3. Špicami oboch ihlíc zájdete z dolnej strany pod vlnu, ktorú máte napnutú medzi ľavým palcom a dlaňou – pridržajte ho prstami.

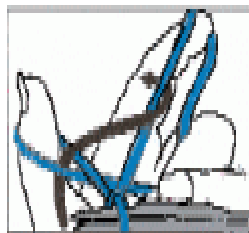
4. Ihlicami zvrchu zachytíte vlnu, ktorá vedie k ukazováku...

5. ...a ako „uzol“ pretiahnete cez slučku medzi palcom a ihlicami.

6. Po každom takomto očku, musíte vytiahnuť palec zo slučky a očko zatahnuť. Potom vlnu znovu palec, podoberiete ju ihlicami z prednej strany, vlnu vedúcu popri ukazováku, vytiahnete palec a očko.

nahodíte na zachytíte voľnú zatahnete ďalšie

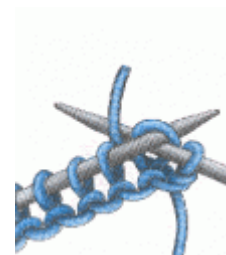
7. Po nahodení potrebného počtu očiek prácu ukončíme a jednu z ihlíc opatrne vytiahneme. Sme pripravené na prvý riadok.

2.2 Hladké očko

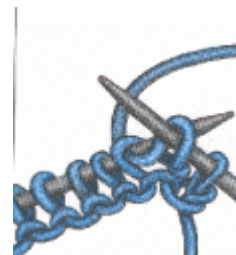
Keď ste si nahodili potrebné množstvo očiek (nahodíte si pre začiatok aspoň 30, aby ste mali na čom cvičiť), začínate plect' prvý riadok.

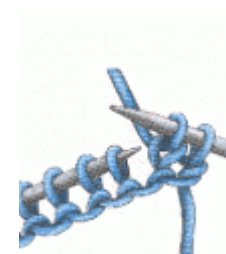
1. Pravou ihlicou vpichnete do prvého očka zľava doprava.

2. Vlnu z klobka máte pritom vzadu, zachytíte ju vpichnetou ihlicou so slučku a pretiahnete na prednú stranu.

3. Potom ju spustíte z ľavej ihlice, uloží sa vám na pravej ihlici. Očko pritiahnete na potrebnú silu. (Očká sa vám musia dať voľne pohybovať po ihlici, nesmú byť stiahnuté, ale ani príliš voľné - jednotnosť utiahnutia získate praxou). Očká na ľavej ihlici si prisuniete bližšie ku špičke a pokračujete prepletením ďalšieho očka.

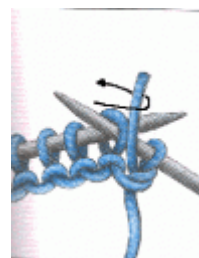
Takto prepletiete celý prvý riadok. Posledné očko nespracúvate, len vlnu idúcu z klobka

prehodíte zo zadnej strany dopredu a posledné očko jednoducho preberiete nespracované.

2.3 Obrátené očko

V ďalšom riadku je potrebné uplietť vždy aj prvé (teraz z opačnej strany nespracované očko).

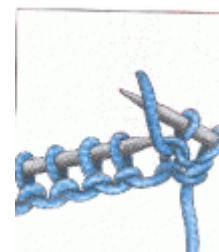
1. Vlnu z klobka si preložíte dopredu, očko na ľavej ihlici napichnete z pravej strany doľava.

2. Vlnu z klobka zachytíte pravou ihlicou podľa obrázka a...

3. ...ako slučku pretiahnete smerom naspäť- teda doprava. Tým pádom ste očko dostali na pravú ihlicu a primerane ho dotiahnete a očká na ľavej ihlici si posuniete ku špičke ihlice.

Odporúčam začať napríklad šalom.

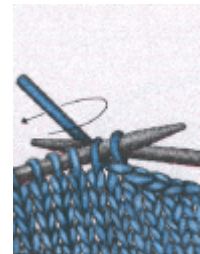
TIPY:

- Pred každým pletením si musíte uvedomiť, akú vlnu chcete použiť. Či chcete pliesť z tenšej, alebo hrubšej vlny. Hrúbke vlny musíte totiž prispôbiť hrúbku ihlíc. Na každom originálnom klobku vlny nájdete etiketu a na nej značku, pre akú hrúbku ihlíc je tá ktorá priadza vhodná. Pri výbere vhodnej vlny si nechajte poradiť od skúsených predavačiek, ktoré vám určite rady pomôžu.
- Pred každým pletením si musíte zistiť, akú šírku pleteného dielu potrebujete. Na 10 upletených riadkoch zistíte, akú šírku v cm vám ukážu. Požadovanú šírku dielu v cm potom vydelite centimetrami, ktoré ste namerali na vašom skúšobnom kúsku a výsledok, ktorý ste dosiahli násobíte počtom očiek na vašej skúške. Výsledné číslo je počet očiek, ktoré potrebujete nahodiť.

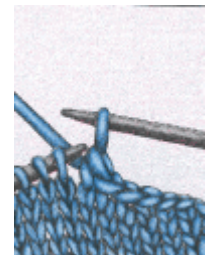
2.4 Ukončenie dielu alebo odoberanie očiek

Toto je spôsob prirodzeného ukončenia určitého dielu.

Keď dopletiete riadok, všetky očká sa vám budú nachádzať na jednej ihlici. Pravou ihlicou jednoducho podoberiete zprava doľava prvé 2 očká na ľavej ihlici (bavlna je zozadu- ako môžete vidieť na obrázku). Ďalej pravou ihlicou podoberiete vlnu a pretiahnete ju cez podobraté očká.

Na pravej ihlici sa nám teraz vytvorilo jedno očko. To neupravujete a tak ako je, ho vrátite na ľavú ihlicu. Potom ho spracujete podľa predchádzajúceho návodu spolu s ďalším očkom. Tento postup potom opakujete, až kým nedostanete konečný počet očiek, ktoré potrebujete odobrať.

2.5 Priberanie očiek

Priberanie očiek využívate, keď potrebujete práve pletený diel rozšíriť. Pre priberanie poznáme 2 spôsoby:

Z jedného očka 2 očká

1. Očko podoberiete ako zvyčajne a prepletiete ho, ale ho nespustíte z ľavej ihlice.
2. Pravou ihlicou ešte raz pichnete do toho istého očka a ešte raz prepletiete.
3. Až potom spustíte toto očko z ľavej ihlice na pravú. Na pravej strane vám vznikne jedno „obrátene“ očko. Očká však zvyčajne pridávame na pravej alebo ľavej strane pleteného dielu (hneď ako prvé v poradí) a pridané obrátene očká po dokončení a zošití dielov nebudú

viditeľné.

obr. 1

obr. 2

obr.3

Pomocou „medziočka“

1. Ľavou ihlicou v smere zpredu dozadu podoberiete zadnú časť „medziočka“ medzi dvoma očkami.
2. Toto „medziočko“ prepletiete zľava, alebo zprava
3. Potom ho spustíte z ľavej ihlice. Napichnutie zadnej časti „medziočka“ spôsobí, že sa vlna otočí a medzi očkami nevznikne žiadna diera.

obr. 1

obr. 2

obr. 3

3 Návod na pletenie :

Pletené ponožky

Materiál :

- vlna na pletenie – môžu byť aj zvyšky
- ihlice č. 3
- ihlice č. 3,5

Postup :

Začnite tým, že si na 2 ihlice nahodíte 26 očiek, čo je polovica ponožky.

Na ihliciach č. 3 upletíte pružný vzor (1 hladko, 1 obratko) do výšky 8 cm

Prepleťte všetky očka na ihlice č. 3,5
a pokračujte žerzejovým vzorom – všetky očka hladko (z lícnej strany) – až k päte. Pre pätu
uberte na začiatku každej rady po 1 očku tak, že spletiete prvé dve očka. Robte to dovtedy,
kým vám na ihlici zostane 10 očiek

Teraz postupujte tak, že v každom riadku
nahodíte na začiatku 1 očko a zároveň priberiete posledné ubraté očko. Pokračujte až kým na
ihlici nebudete mať znovu 26 očiek. Týmto spôsobom ste uplietli pätu.

Pokračujte žerzejovým vzorom do
potrebnej dĺžky chodidla.

Špičku upletiete rovnakým spôsobom ako pätu. Po dopletení špičky pokračujte v pletení vrchnej časti. Pletiete na 26 očiek pričom na začiatku každej rady naberieme najprv okrajové očko chodidla, ktoré spletiete s krajovým očkom vrchnej časti s okrajovými očkami chodidla. Posledných 8 cm dopleťte pružným vzorom na ihliciach č.3.

Zdroje

<http://www.nervuska.sk/index.php/na-kus- reci/historia-hackovania.html>

<http://folklorista.sk/2013/05/hackovanie-dnes-a-kedysi/>

<http://www.dobrarada.sk/clanok/zaklady-hackovania.h>

<http://www.extraplus.sk/content/view/828>

<http://kreativ.nasobchodik.sk/podnos.htm>

<http://www.dobrarada.sk/clanok/strikovanie-nahadzovanie-ociek.html>

<http://www.rucneprace.szm.com/navodypletenie.html>

<http://www.handicraft.cz/2010/05/historie-decoupage/>

<http://de.wikipedia.org/wiki/Pappmaché>

<http://kukudilna.unas.cz/kasirovani.htm>

obrázky

<http://www.galeriaziakov.szm.com/obrazky/batika.JPG>

http://static.sashe.sk/photos/c/7/9/2/9/c-792917_a7c332e2b1.jpg

http://www.fotoagent.dk/single_picture/11172/138/mega/26355_1.jpg

http://lonni.dk/wp-content/uploads/2011/03/img_110311-3.jpg

<http://moorbirke.com/wp-content/galleries/2013/13-007a.jpg>